

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Het Bestuurscollege van het eilandgebied Bonaire
Plasa Reina Wilhelmina 1
Kralendijk
Bonaire

Koninkrijksrelaties
Samenwerkingsbeleid

Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.minbzk.nl

Contactpersoon
Paul Wind

T (070) 4266574
paul.wind@minbzk.nl

Kenmerk
2009-0000456964

Uw Kenmerk
2009-0000328901

Datum 21 augustus 2009
Betreft Schuldsanering t/m 2005

Geacht Bestuurscollege,

Op 3 juli 2009 heeft u mij een brief geschreven over de afwikkeling van de betalingsachterstanden van Bonaire. Deze brief was een reactie op mijn brief van 16 juni waarin ik u mededeelde dat ik opdracht had gegeven ruim NAF 17 miljoen over te maken ter afwikkeling van een aantal betalingsachterstanden. Daarnaast wordt voor de betalingsachterstanden aan de APNA, zoals u bekend, nog een apart traject doorlopen, dat na verwachting binnen afzienbare tijd waarschijnlijk zal resulteren in de betaling van nogmaals ruim NAF 30 miljoen. Hiermee zou de bijdrage van Nederland aan de betalingsachterstanden van het eilandgebied Bonaire ca. NAF 50 miljoen bedragen.

Ik constateer na lezing van uw brief, ofschoon deze begint met een kort dankwoord, desondanks een zekere onvrede over de manier waarop deze eerste afwikkeling plaats vindt. In uw brief gaat u eerst in op het traject dat is doorlopen met betrekking tot de sanering van de betalingsachterstanden. In deze beschrijving zitten enkele omissies en onjuistheden. Daarna stelt u in uw brief een aantal vragen. Hierbij ontbreekt mijns inziens een beschrijving van de vraag welke verantwoordelijkheden waar liggen.

In deze brief zal ik eerst ingaan op het doorlopen traject, vervolgens op de verantwoordelijkheidsverdeling en daarna op enkele dan nog resterende vragen.

Zoals u terecht stelt is het schuldsaneringstrajecttraject in 2006 begonnen met het onderzoek van de ministeries van BZK en Financiën, de SOAB en de Algemene Rekenkamers van Nederland en de Nederlandse Antillen. Dit onderzoek was erop gericht te inventariseren voor welk bedrag de betalingsachterstanden **maximaal** gesaneerd zouden kunnen worden. Dit was dus geen bedrag waarvan kon worden aangenomen dat het daadwerkelijk gesaneerd zou worden, maar slechts het maximale bedrag voortvloeiende uit de crediteurenpositie op 31 december 2005, zoals dat was vastgesteld in de rapportage financieel beheer van de werkgroep Algemene Financiële Positie (zie Overgangsakkoord par. 15b). Ten tijde van dit onderzoek was nog niets bekend over de nadere invulling die zou worden gegeven aan de afspraken over de afwikkeling van de schuldsanering en kon dus ook niet worden geadviseerd welke schulden wel en welke niet voor sanering in aanmerking zouden kunnen komen.

N
U
G
N
G
G

Dit maximum bedrag is vervolgens vastgelegd in het Overgangsakkoord van 12 februari 2007 (par. 15c) evenals het feit dat Nederland en Bonaire nog nader zouden overleggen over de op dat moment nog niet gekwantificeerde betalingsachterstanden op het terrein van de gezondheidszorg. In dit akkoord is voorts in par. 15d vastgelegd dat verificatie door een accountant werd gevraagd en dat nadere voorwaarden voor deze verificatie overeengekomen moesten worden.

Datum
21 augustus 2009
Kenmerk
2009-0000456964

Vervolgens heeft in de eerste helft van 2007 meerdere malen overleg plaatsgevonden tussen Nederland, Sint Maarten en de BES over de nadere invulling van deze voorwaarden. Dit heeft geresulteerd in het Voorstel Schuldsanering van 25 mei 2007. Dit Voorstel Schuldsanering is vervolgens goedgekeurd in het Politiek Overleg Bonaire-Saba-Sint Eustatius-Nederland d.d. 20 juni 2007. In de besluitenlijst van dat overleg staat: "De delegaties verklaren zich akkoord met het herziene voorstel d.d. 25 mei 2007 over de modaliteiten van de schuldsanering." In dit Voorstel Schuldsanering staan onder meer de volgende teksten: "De bestuurders van (...) de eilandgebieden blijven verantwoordelijk voor (...) de juistheid van de opgaaf van de (...) rekeningen horend bij de achterstallige betalingen, als voor de (...) achterstallige betalingen zelf; voor de op te geven betalingsachterstanden gelden de criteria dat de achterstallige betaling moet bestaan op 31/12/2005, en dat deze post op het moment van indienen nog open staat (d.w.z. dat de schuld in de tussentijdende periode nog niet betaald is); de eilandgebieden gebruiken voor de opgave van de achterstallige betalingen een door een accountant gecontroleerde standaardoverzicht (...); de eilandgebieden zullen, conform het in het overgangsakkoord onder 15d. bedoelde, een externe accountant opdracht geven om op basis van criteria de juistheid van de opgave te beoordelen, hierover een oordeel te geven en een rapport van bevindingen op te stellen."

Ter uitvoering van bovengenoemde afspraken is vervolgens een controleprotocol opgesteld voor de verificatie door de accountant en is de door Bonaire ingehuurd accountant aan de slag gegaan. In de loop van de herfst van 2007 bleek vervolgens uit contacten tussen Nederland, Bonaire en de accountant dat er hoogstwaarschijnlijk voor geen enkele betalingsachterstand een goedkeurende verklaring zou kunnen worden gegeven. Daarom heb ik, zonder daartoe een verzoek van Bonaire te hebben ontvangen, in november 2007 voorgesteld een kanbepaling toe te voegen aan de afspraken uit het Voorstel Schuldsanering. Deze bepaling heeft als doel de mogelijkheid te maximeren dat Nederland, binnen de grenzen van het mogelijke uit oogpunt van rechtmatigheid, toch (een deel van) de betalingsachterstanden zou kunnen saneren. Aansluitend is in december 2007 tevens het **maximale** bedrag vastgesteld waarbinnen betalingsachterstanden op het terrein van de gezondheidszorg zouden kunnen worden gesaneerd.

Eind augustus 2008 heeft u vervolgens de eerste accountantsrapportage ingediend. Op grond van die eerste rapportage leek het zelfs niet mogelijk met gebruik van de kanbepaling betalingsachterstanden te honoreren en betalen. Daarop is mede in overleg met uw accountant besloten tot een review, waarbij de Rijksauditdienst bereid was gevonden deze uit te voeren. Ik ben de Rijksauditdienst er dan ook dankbaar voor dat zij deze werkzaamheden voor mij hebben willen verrichten, alsmede voor de wijze waarop zij uw accountants gedurende het hele traject hebben bijgestaan. Ik kan mij dan ook op geen enkele wijze vinden in de door u geuite kritiek op de werkzaamheden van de Rijksauditdienst tijdens de review. De uitkomsten van de review gaven aanleiding voor het verrichten van aanvullende werkzaamheden door uw accountants. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in het definitieve accountantsrapport van 20 februari 2009.

N
G
G
N
G
G

Volgens de uitkomsten van dit rapport konden de betalingsachterstanden van Bonaire niet worden goedgekeurd en was het hoogst haalbare een onthouding van oordeel.

Datum
21 augustus 2009
Kenmerk
2009-0000456964

Op basis van dit accountantsrapport heb ik overleg gevoerd met alle betrokken partijen binnen Nederland om te bezien in hoeverre ik binnen de grenzen van het rechtmatige de kan-bepaling kon toepassen, teneinde zoveel mogelijk betalingsachterstanden van Bonaire te kunnen saneren. Dit heeft geresulteerd in mijn brief van 16 juni 2009 en het overmaken van het bijbehorende geld naar de rekening van Bonaire. Dat is tevens de reden waarom ik in deze brief de mogelijkheid open heb gelaten nog meer betalingsachterstanden te kunnen saneren als zich nadere ontwikkelingen voordoen. Hierop kom ik later nog terug.

Dan wil ik nu de kwestie van de verantwoordelijkheden aanstippen. Het is de verantwoordelijkheid van zowel Nederland als Bonaire om de afspraken die zijn gemaakt in het kader van de staatkundige vernieuwing, en in dit geval met betrekking tot de schuldsanering in het bijzonder, na te leven. Dit is door beide partijen gedaan. Binnen deze afspraken heb ik mij voorts maximaal ingespannen om zoveel mogelijk schulden te kunnen saneren, dit nog los van de vele andere geldstromen en hulp die vanuit Nederland naar Bonaire zijn gegaan en nog blijven gaan. Het is tevens mijn verantwoordelijkheid om aan de Tweede Kamer verantwoording af te leggen over de rechtmatige besteding van Nederlands belastinggeld. Hierbij heb ik mij er steeds voor ingezet, ondanks kritische geluiden uit die Kamer, om zoveel mogelijk betalingsachterstanden te kunnen saneren. Het ontstaan en het blijven voortbestaan van de betalingsachterstanden is daarentegen een verantwoordelijkheid van Bonaire. De verificatie van de juistheid en de volledigheid van de betalingsachterstanden is eveneens een verantwoordelijkheid van Bonaire, evenals de kwaliteit van de financiële administratie van Bonaire. Ook het afdoen van de betalingsachterstanden, alsmede de communicatie daarover richting schuldeisers is de verantwoordelijkheid van Bonaire. Het is dus de eigen verantwoordelijkheid van Bonaire om aan haar schuldeisers uit te leggen waarom Bonaire bepaalde schuldeisers wel of niet betaald. Het argument dat schulden wel of geen deel uitmaken van de schuldsanering mag daarbij geen rol spelen.

Voor het bepalen welke betalingsachterstanden vooralsnog worden gehonoreerd heb ik de kan-bepaling toegepast. Deze zegt dat ik ondanks het ontbreken van een goedkeurende accountantsverklaring alsnog tot betaling kan overgaan indien het voldoende aannemelijk is gemaakt dat de desbetreffende achterstand op 31 december 2005 bestond en thans nog bestaat en indien de betalingsachterstand in duidelijke relatie staat tot de taken en verantwoordelijkheden van het eilandsbestuur. Hierop heb ik mij bij mijn beslissing gebaseerd.

U vraagt voorts welke nadere ontwikkelingen aanleiding zouden kunnen zijn om bepaalde betalingsachterstanden alsnog te betalen. Deze bepaling heb ik bewust niet willen vernauwen tot enkele specifiek omschreven gebeurtenissen/ontwikkelingen. Dit om ook hier nog de maximaal haalbare ruimte te houden om eventueel alsnog tot betaling over te kunnen gaan. Een voorbeeld waaraan bijvoorbeeld zou kunnen worden gedacht is het volgende. U stelt dat de accountant van bepaalde specifieke, niet gehonoreerde betalingsachterstanden, aangeeft dat deze goedgekeurd zouden kunnen worden. U zou er in deze gevallen voor kunnen kiezen deze betalingsachterstanden nogmaals separaat en vergezeld van een goedkeurende verklaring voor die specifieke betalingsachterstand in te dienen. In dat geval zou ik alsnog rechtmatig tot betaling kunnen overgaan.

1
2
3
4
5
6
7
8

Ook noemt u de kwestie van de betalingsachterstanden over 2006 en 2007. Hierover kan ik het volgende opmerken. Juist vanwege de ontstane problemen rond de gezamenlijk overeengekomen methode voor afwikkeling van de betalingsachterstanden t/m 2005, zijn nieuwe afspraken gemaakt over een andere methode van afwikkeling van de betalingsachterstanden over 2006 en 2007. Deze afspraken zijn eerder dit jaar gemaakt met u en met het Cft. Ik heb hierbij de hoop dat deze nieuwe afspraken zullen leiden tot een voorspoediger afwikkeling van de betalingsachterstanden over 2006 en 2007.

Datum
21 augustus 2009
Kenmerk
2009-0000456964

Een afschrift van deze brief zal ik doen toekomen aan het Cft.

DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES,

drs. A.Th.B. Bijleveld-Schouten

2500000000